

Webinar FM Vestland

Landbruk og klima

Line Meinert Rød, fagdirektør, Landbruks- og matdepartementet

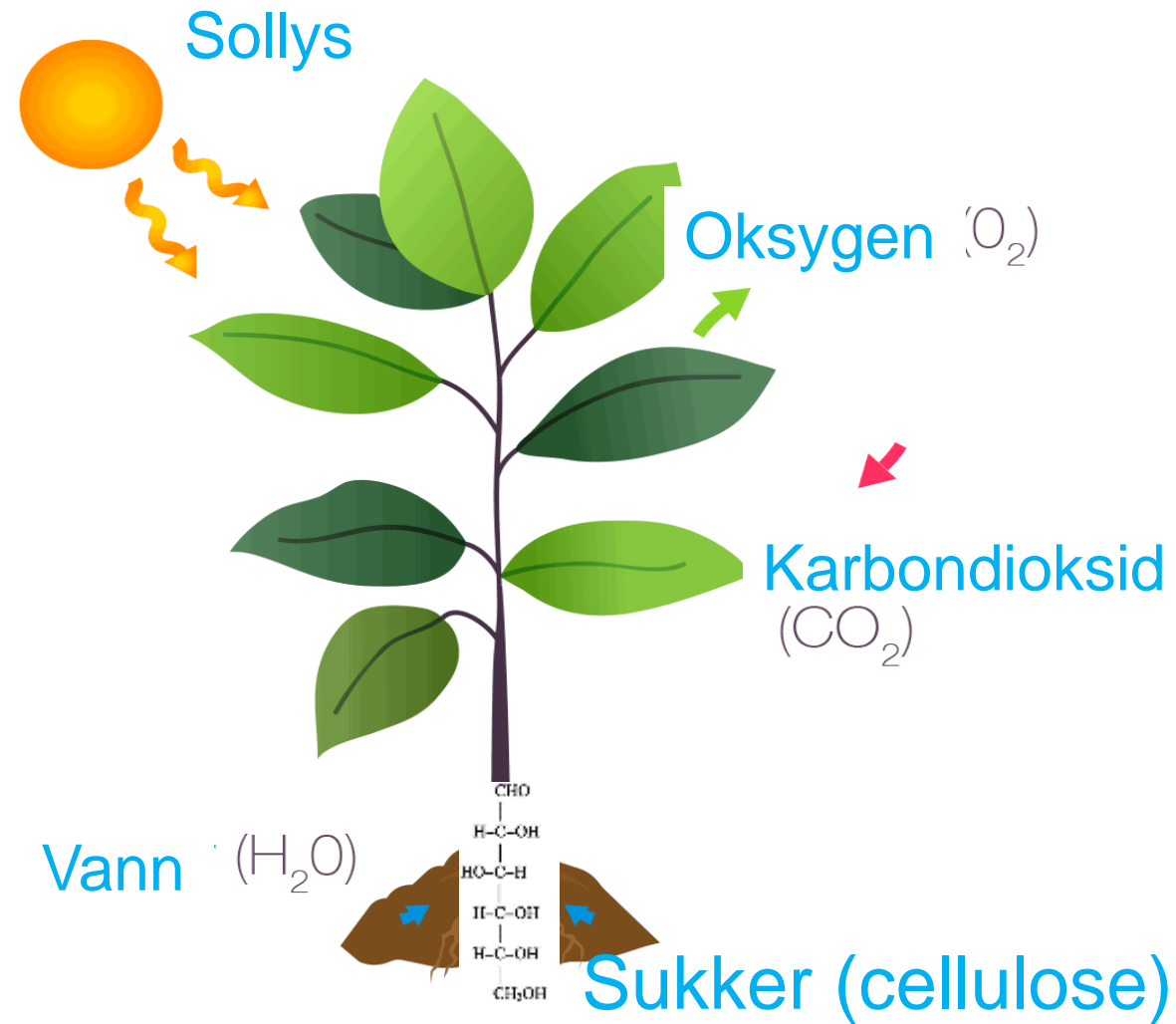
28.10.2020

Fire overordnede mål for landbruks- og matpolitikken

- Landbruk over hele landet
- Matsikkerhet og trygg mat
- Økt verdiskaping
- Bærekraftig landbruk med lavere utslipp av klimagasser

Alt jordbruk er basert på fotosyntesen

Internasjonale prosesser og rammebetingelser

- **Parisavtalen og klimaforhandlingene**

- Alle land skal tilstrebe å begrense oppvarmingen til 1,5°C.
- Norge har meldt inn et mål om å kutte utslippene med minst 40 % innen 2030, sammenlignet med 1990-nivå. Målet er lovfestet i klimaloven.
- Norge har forpliktet seg til 40 % kutt i 2030 i samarbeid med EU
  - Politikk for nasjonale utslippskutt utformes nasjonalt.

- **IPCC og klimavitenskapen**

- Erkjennelse av felles utfordringer for matsikkerhet, klima og bærekraftig utvikling
- 1,5 graders rapporten
- Spesialrapport om klima og arealbruk august 2019; landrapporten

Kilde: Regjeringen.no

- **FNs bærekraftsmål fra 2015**

- Handle umiddelbart for å stoppe klimaendringene og bekjempe konsekvensene av dem
- Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig landbruk

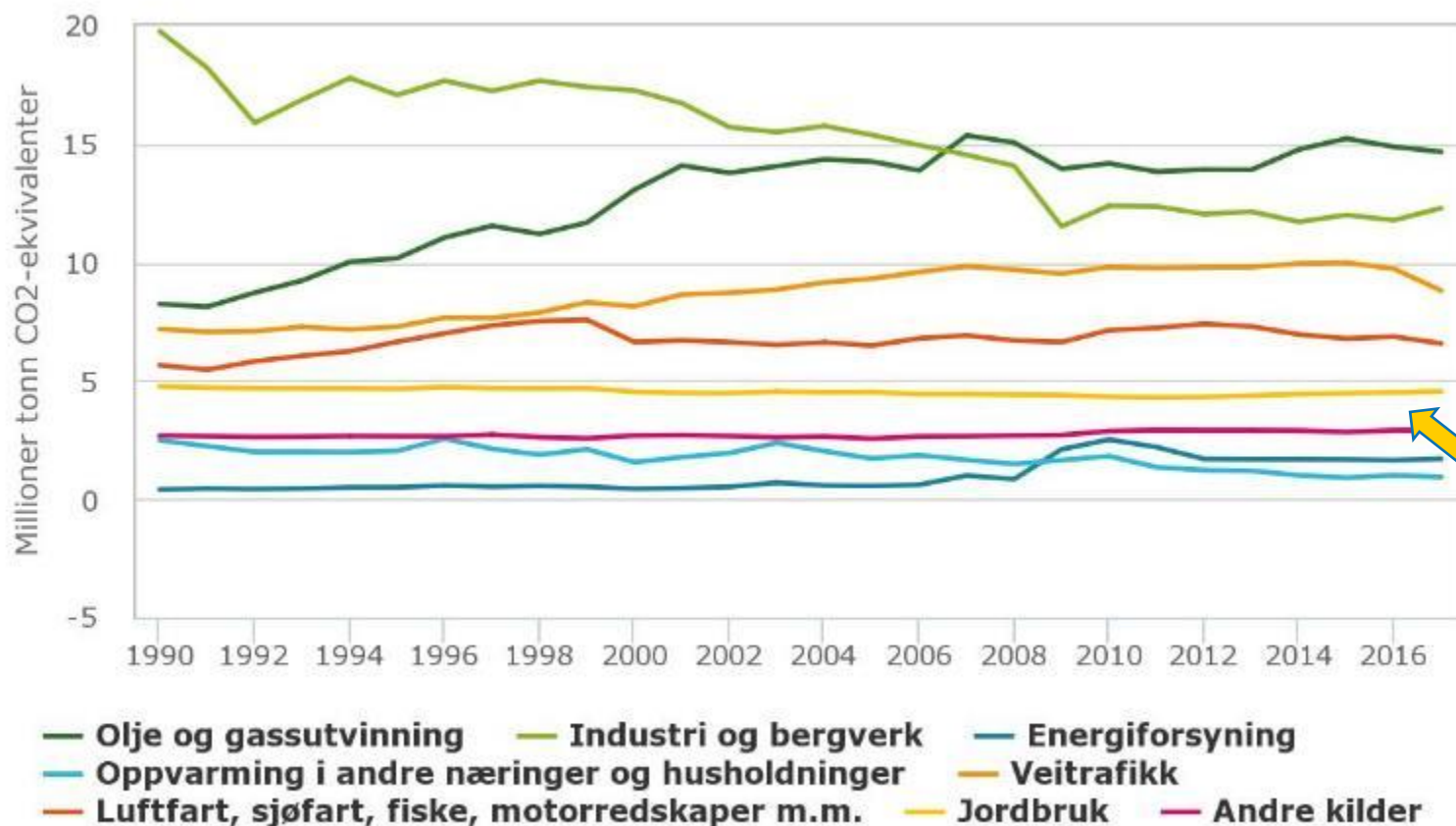

Klimaavtalen med EU er forpliktende, består av 3 pilarer

- Ikke-kvotepliktige utslipp; 40 pst. kutt i perioden 2005-2030 (transport, jordbruk, avfall, noe industri, oppvarming av bygg).
  - Vi får et utslippsbudsjett basert på fremskrevne utslipp (vedtatt politikk).
  - Må ha en plan for å "tette gapet", altså differansen mellom fremskrevne utslipp i perioden og tildelt utslippsbudsjett.
- Kvotepliktige utslipp: Reguleres av kvotesystemet
- Skog- og arealbruk (LULUCF): Forpliktelse om at utslippene ikke skal være høyere enn opptaket – "Netto-null".
  - Referansebanen avgjør
  - Kompliserte regneregler

Utslipp av klimagasser i Norge fordelt på kilder

Utslippene fra jordbruket har gått ned med 6 % siden 1990. Viktige årsaker er mindre bruk av nitrogenholdig mineralgjødsel, og bedre effektivitet i melkeproduksjonen.

Kilde: Statistisk sentralbyrå (SSB) Lisens: Norsk Lisens for Offentlige Data (NLOD)

Utslipp av klimagasser fra jordbruk i 2018

Millioner tonn CO₂-ekvivalenter

Norges totale klimagassutslipp

Kilde: Miljødirektoratet og Statistisk sentralbyrå 2019 / Miljøstatus.no

Utslipp fra jordbruket utgjør om lag 8 pst. av de nasjonale utslippene – og om lag 16 pst. av utslippene i ikke-kvotepliktig sektor

Metan og lystgass regnes om til CO₂-ekvivalenter i regnskapet

$$\text{Utslipp} = \text{aktivitetsdata} * \text{utslippsfaktor}$$

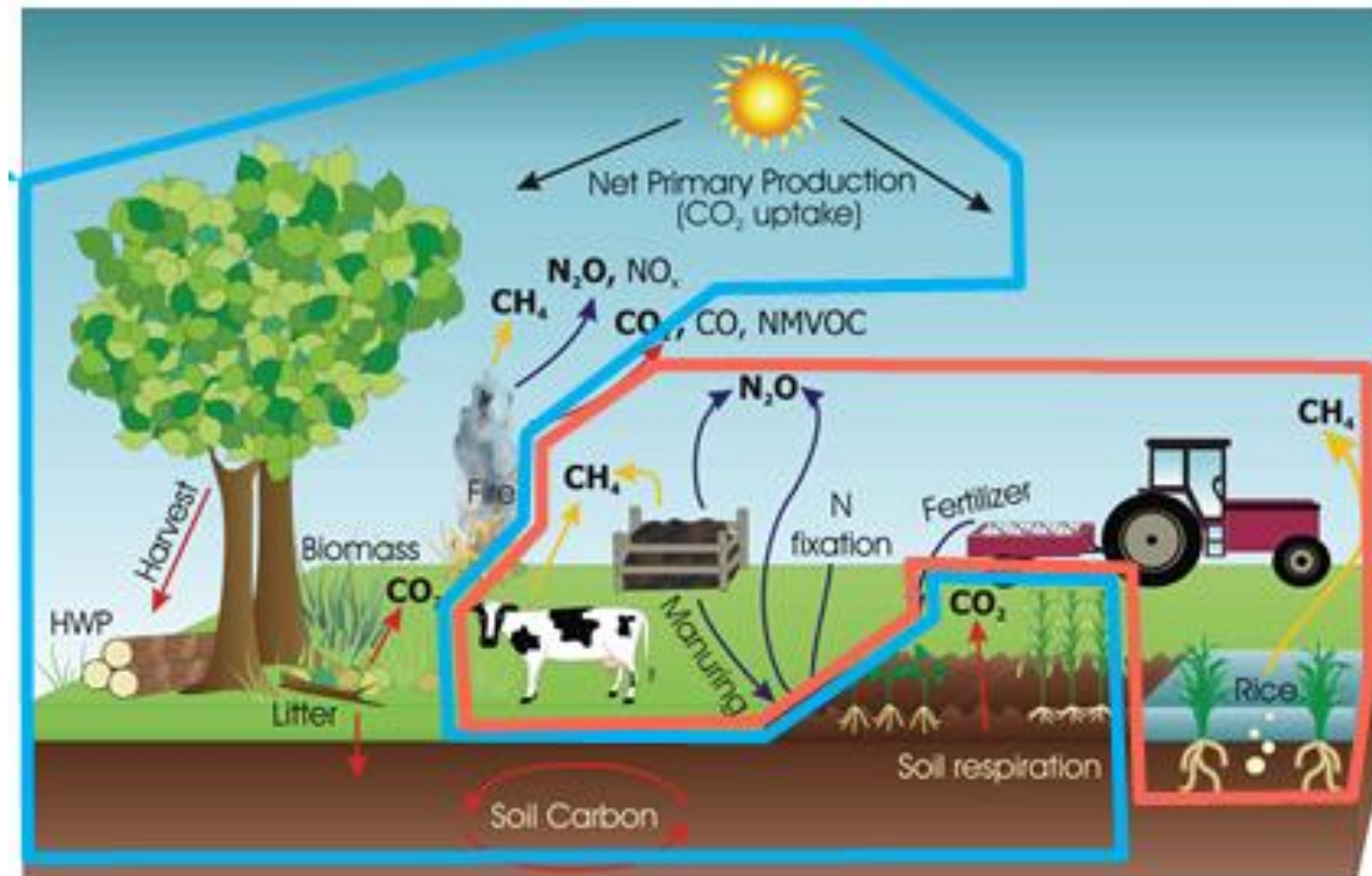
Usikkerhet i utslippstallene for jordbruk!

Utslipp i arealbrukssektoren og i jordbrukssektoren LULUCF

Land Use, Land Use Change and Forestry (LULUCF): CO₂

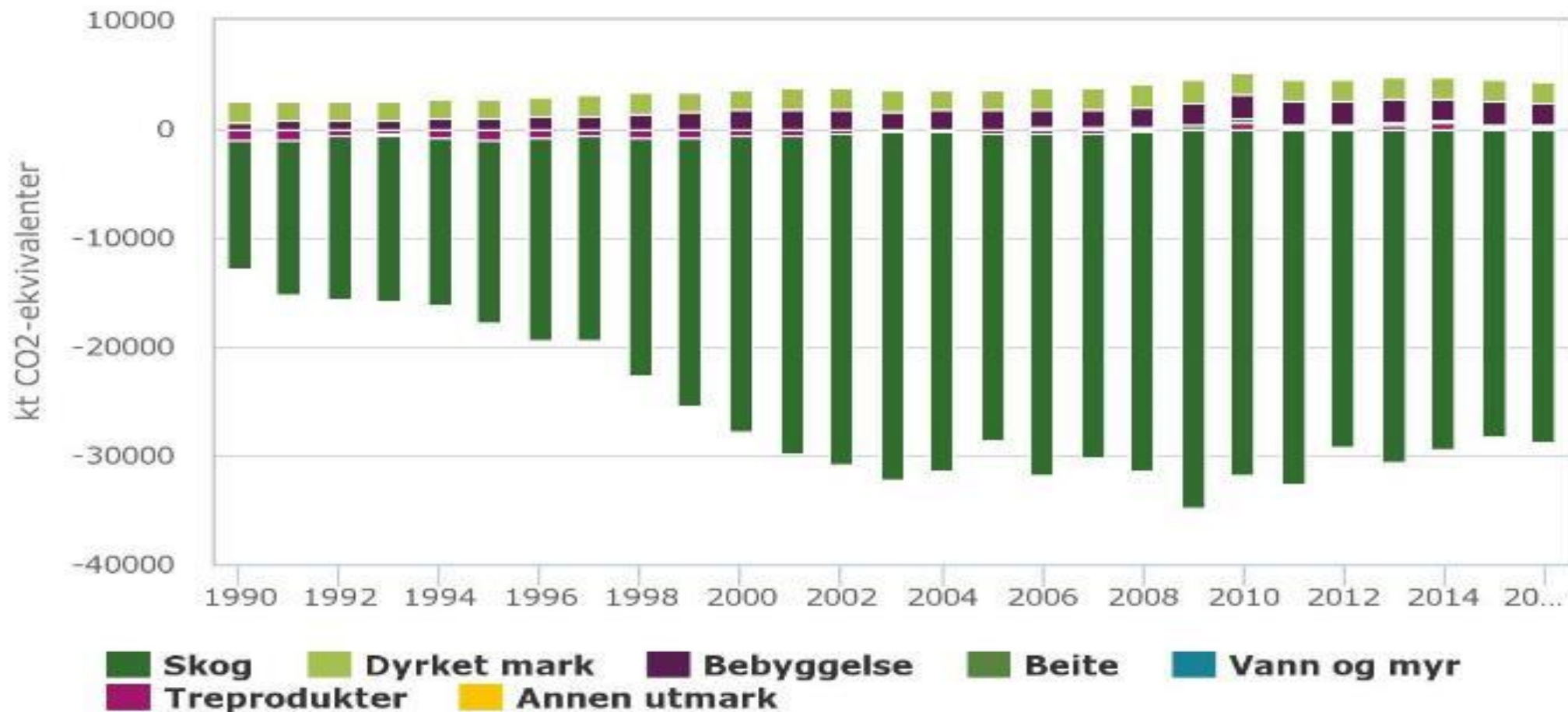
AGRICULTURE *non-CO₂*
(CH₄, N₂O)

Arealbrukssektoren (LULUCF)

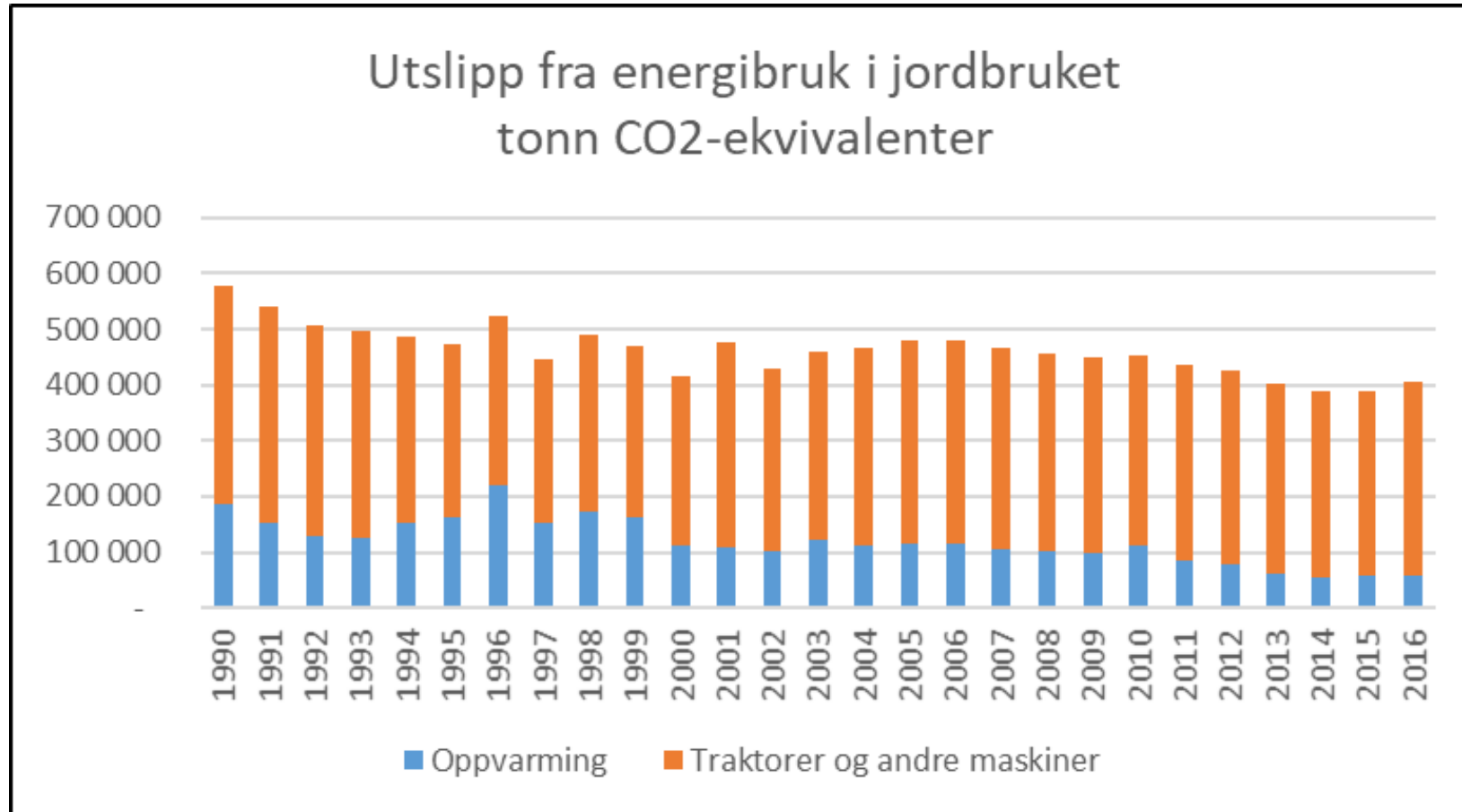
Utslipp og opptak fra skog og annen arealbruk

Kilde: Norsk institutt for bioøkonomi | Lisens: Norsk Lisens for Offentlige Data (NLOD)

Utslipp fra energibruk i jordbruket, tonn CO₂,

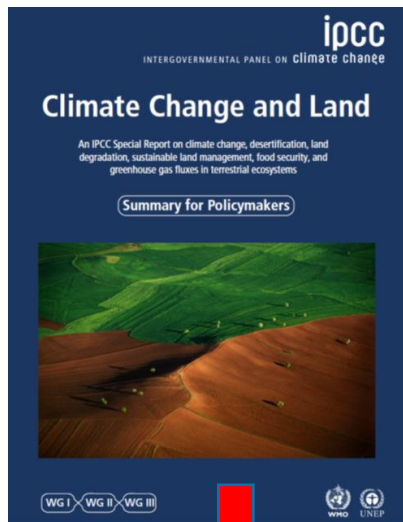

Jordbrukets utslipp i transportsektoren kommer fra forbrenning av anleggsdiesel (diesel som ikke er ilagt veibruksavgift).

Kilde: Utslippsstatistikk, Statistisk sentralbyrå, Mdir og NIBIO.

Kunnskap er viktig for god politikkutvikling – men kunnskapen må gjøres relevant for norske forhold

For å begrense klimaendringer og øke arealproduktiviteten, må dyrkingssystemene bidra til å opprettholde jordfunksjoner og øke karboninnhold i jord

Kilde: Arne Bardalen, NIBIO

To viktige rapporter ble utarbeidet!

I Stortingsmeld. 11 Endring og Utvikling (jordbruksmelding 2016) – ble Klimaavtalen "lansert"

- Behov for å lage et felles grunnlag for partene: "Teknisk arbeidsgruppe"

I Landbruk og Klimaendringer ble det tydeliggjort at utslippsregnskapet var en utfordring;

- Flere tiltak fanges ikke opp, pga stor usikkerhet ved utslipp fra biologiske produksjoner, datamangel osv

RAPPORT FRA TEKNISK ARBEIDSGRUPPE –
JORDBRUK OG KLIMA

10.12.18

Klimaavtale mellom regjeringen og jordbruket

- **21. juni 2019 ble avtalen signert**
- Intensjonsavtale om at det skal arbeides for reduserte utslipp og økte opptak av karbon fremover.
- Rapport fra teknisk arbeidsgruppe så på mulighetsrommet for utslippskutt og regnskapsføring. Dannet grunnlag for avtalen.
- Mål om å redusere utslippene med 5 mill. tonn CO₂-ekvivalenter i perioden 2021-2030.

i dag har klima- og miljøminister Ola Elvestuen, leder i Norsk bonde- og småbrukarlag Kjersti Hoff, leder i Bondelaget Lars Petter Bartnes og landbruks- og matminister Olaug Bollestad signert en klimaavtale for jordbruket. Foto: Landbruks- og matdepartementet.

- **Viktige elementer i avtalen:**

- Tiltak på gårdsnivå utenfor sektorregnskapet regnes med, inkl. opptak av karbon (Anneks I – "skyggeregnskap")
- Tiltak som per nå ikke godskrives i utslippsregnskapet synliggjøres (Anneks II)
- Ansvarsdeling:
  - Jordbruket skal arbeide for å oppnå økte karbonopptak og reduserte klimagassutslipp, gjennom eksempelvis gjødselhåndtering, avlsarbeid og overgang til fossilfri energibruk
  - Staten skal blant annet arbeide for redusert matsvinn og endringer i matforbruket jf kostholdsrådene

Anneks 1 og Anneks 2

Anneks 1

- Tiltak med etablert datafangst og metodikk som grunnlag for å føre regnskap.
- Gjelder tiltak (utslipp og opptak) som inngår i utslippsregnskapet for jordbruk, jordbruksrelatert aktivitet innen transport og oppvarming av bygg, og jordbruksdelen av LULUCF (arealbrukssektoren)

Anneks 2

- Tiltak uten datafangst og/eller metodikk
- Krever nybrottsarbeid både for rapportering inn (datafangst) og rapportering ut
- Eks. drenering og fangvekster, biokull
- Det er et mål at tiltak som bidrar til reduserte utslipp og økte opptak skal kunne flyttes til Anneks 1 i målperioden.

Ny kunnskap i løpet av avtaleperioden skal legges til grunn!

Takk for oppmerksomheten

